

7. Prievidza

Erb: Erb mesta Prievidza tvorí v zelenom poli strieborný anjel so zlatou

gloriolou, kľačiaci na troch kameňoch rovnakej farby držiaci v predpaží obojruč zlatý jednoramenný kríž. Dnešné výtvarné stvárnenie mestského erbu je dielom akad. maliara Ladislava Čisárika ml. Zástavu tvorí

päť pozdĺžnych pruhov rovnakej šírky vo farbách žltá, biela, zelená, biela, žltá. Mestská zástava je ukončená zástrihom siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky.

Poloha: Mesto sa nachádza v centrálnej časti Slovenska, na východnom okraji Trenčianskeho kraja. Leží približne v strede Hornonitrianskej kotliny, z východu ho ohraničuje pohorie Vtáčnik a Žiar, zo západnej Malá Magura. Kotlinou preteká rieka Nitra, ktorá prechádza západným okrajom Prievidze. Cez mesto preteká tiež rieka Handlovka, do Nitry sa vlieva pod mestom (medzi Košom,

Opatovcami a Laskárom).

História:

Hornonitrianska kotlina bola osídlená už v strednom paleolite, čo dokladajú bohaté paleontologické nálezy z Bojníc aj Prievidze. Prvou objavenou

lokalitou je Prepoštská jaskyňa v Bojniciach, nachádzajúca sa na juhozápadnom okraji travertínovej kopy pod farským kostolom sv. Martina. Našli sa tu početné kostrové pozostatky viacerých druhov vyhynutých zvierat (ako mamuty, srstnaté nosorožce, medvede atď.), taktiež väčšie množstvá štiepaných kamenných nástrojov. Ďalším zdokumentovaným náleziskom paleontologického materiálu, objaveným v roku 1964, je travertínová kopa v severovýchodnej časti hradnej priekopy Bojnického zámku. Tu sa v profile

vysokom 10 metrov nachádza až 11 polôh s výrobnými štiepnymi nástrojmi z paleolitu. Táto lokalita bola podľa datovania osídlená už pred približne 100 000 rokmi. Poslednou lokalitou s osídlením v paleolite je okolie Mariánskeho vršku v Prievidzi. Tieto tri lokality patria k najstarším pravekým osídleniam v strednej časti Slovenska.

Prvá písomná zmienka o Prievidzi pochádza z roku 1113 z listiny Zoborského opátstva. Mestské práva dostalo mesto 26. januára 1383 od kráľovnej Márie. Prievidza získala výsady ako platenie dávok, konanie trhov, voľbu farára a richtára, stavenie mlynov, lovenie rýb, slobodný rozvoj remesiel, predaj výrobkov, vyberanie mýta a ochranu kráľovnej. V roku 1666 prichádzajú do mesta piaristi a ich zásluhou tu bol postavený barokový kostol (v súčasnosti známy ako Piaristický kostol) a kláštor, ktorý sa stal strediskom kultúry a školstva.

Významné stavby a pamätihodnosti:

Kostol Nanebovzatia Panny Márie - najstarší kostol v Prievidzi, pôvodne súčasť Prievidzského hradu.

Farský kostol sv. Bartolomeja apoštola - pôvodne gotická stavba z konca 14. storočia, v 17. storočí bola upravovaná a rozšírená. V 19. a 20. storočí bol kostol niekoľkokrát reštaurovaný.

Kostol Najsvätejšej Trojice a Nanebovzatia Panny Márie - so stavbou sa začalo v r. 1666 podľa návrhu talianskeho architekta Biberelliho. Stavbu kostola dokončil v polovici 18. storočia rehoľný staviteľ H. Hanghe.

Pomník padlým v SNP - bol postavený začiatkom 50. rokov 20. storočia. Na počesť bojovníkov II. sv. vojny a účastníkov SNP ho vytvoril architekt Štefan Lukačovič a akad. sochár Rudolf Pribiš. Stojí na Námestí slobody v centrálnej časti mesta.

Rušňové depo - stavba bola vybudovaná v rokoch 1912 - 1913, v roku 1938

rozšírená. So svojím technologickým vybavením je najzachovalejším objektom svojho druhu na Slovensku. Je významným dokumentom vývoja architektúry železničných stavieb a histórie tohto druhu dopravy na Slovensku.

Hornonitrianske múzeum - sídli v piaristickom kláštore. Jeho súčasťou sú archeologické, etnografické, historické, numizmatické a prírodovedné zbierky.

Rodáci:

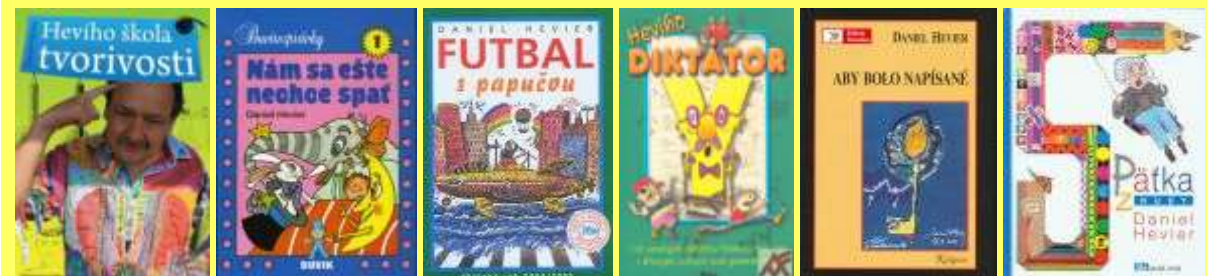
Ladislav Stanček - hudobný skladateľ

JUDr. Koloman Novacký - významný slovenský včelár

Magdaléna Štompachová - akademická maliarka, reštaurátorka a výtvarná pedagogička. So svojím manželom Ľudovítom Štompachom založila prvý výtvarný odbor na ĽŠU v Prievidzi.

Daniel Hevier - slovenský básnik, prozaik, dramatik, scenárista, textár a autor literatúry pre deti a mládež. Jeho prvé literárne diela začali vychádzať už v 70. rokoch 20. storočia. Hevier je takmer univerzálnou tvorivou osobnosťou. Stal sa autorom poézie, prózy, esejí, básní pre deti, rozprávok, prekladov, autorských antológií pre dospelých i pre deti, textov piesní, divadelných a rozhlasových hier, libret muzikálov, filmových a televíznych scenárov, scenárov pre multimediálne projekty a spolupracuje s rozhlasom aj televíziou. Okrem toho sa venuje výtvarnému umeniu, interpretácii vlastných piesní a autorskému divadlu.

Najznámejšie diela pre deti a mládež: Vtáci v tanci, Nevyplazuj jazyk na leva, Krajina Zázračno, Kráľ naháňa kráľika, Básnička ti pomôže, Futbal s papučou, Psí tridsiatok, Hovorníček, Fúzy od čokolády, Heviho ABC, Konor, malý psík s veľkým menom, Heviho Diktátor, Päťka z nudy, Trinásť pochodujúcich čajníkov, Kam chodia na zimu zmrzlinári, Odlet papierových lastovičiek, Aprílový Hugo, Skladací dáždňik a dáždňikový skladateľ, Nám sa ešte stále nechce spať, Aladár a Baltazár na kolotoči, Naši ježkovia, Nám sa už zase nechce spať, Volajú ma HEVI, Strašidelník, Psík, ktorý chodí do práce, Krajina Agord, Päťka z nudy...

Martin Petráš - slovenský futbalový reprezentant , ktorý v súčasnosti hrá za tím talianskej Serie A AC Cesena.

Zuzana Žirková - slovenská basketbalistka

Andrej Sekera - slovenský hokejový obranca.

Súčasnosť mesta:

Hornonitrianske bane Prievidza - najväčšia slovenská banská spoločnosť so 100-ročnými skúsenosťami s podzemným dobývaním uhlia. Ročná produkcia hnedého uhlia dosahuje 2,2 milióny ton. Súčasťou podnikateľských aktivít je aj banský prieskum, navrhovanie a projektovanie baní, geológia a hydrogeológia, ťažba uhlia, vetranie a požiarne ochrana... Ide o najväčšieho zamestnávateľa v okrese, poskytuje až 4 200 pracovných miest.

To, či dokážeme odlíšiť hnedé uhlie od iných hornín a nerastov, sme si vyskúšali prostredníctvom PowerPointovej prezentácie s názvom Za horninami a nerastmi Slovenska. Pracovali sme v skupinách, kde sme si zopakovali ich zloženie, vlastnosti a využitie. Okrem informácií, ktoré sme už ovládali z tretieho ročníka, sme sa dozvedeli aj to, kde sa na Slovensku nachádzajú ich najväčšie ložiská:

- [Za horninami a nerastmi Slovenska](#)

Následne sme zrealizovali vedomostnú súťaž medzi skupinami v priraďovaní konkrétnych hornín a nerastov k ich názvom. Táto úloha sa nám zdala jednoduchšia, nakoľko sme si ich mohli chytiť do ruky, poťažkať a navzájom porovnať. Niektorí postupovali vylučovacou metódou, iní cielene na základe osvojených vedomostí:

Využitie žuly ako stavebného materiálu na obklady budov, dlaždice či pomníky, je všeobecne známy. Použitie tejto horniny ako základu pre výrobu ťažítka, však už takým bežným nie je. Pomocou servítkovej techniky sme z nenápadného kameňa urobili umelecký predmet, ktorému sa určite každý poteší:

Zdroje:

<http://www.prievidza.sk/>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Prievidza>

<http://infovekacik.infovek.sk/2008-april/mesta-pesiazona.php>

<http://www.hbp.sk/>